

KUZEY ÜLKELERİNDE TOPLUM ECZACISININ ROLÜ

Çeviri: Ecz.Simge GÜREL

Kuzey Eczacılar Birliği (Nordic), 28 Ocak 2002 tarihinde Almanya, Finlandiya, Norveç, Apoteket AB ve İsveç' in bir araya gelmesiyle kurulmuştur.

NORDİC'in AMAÇLARI

- Eczacılığın şu an ve gelecekte karşılaştığı, karşılaşacağı sorunların üstesinden gelmek,
- Toplumsal yaşamda toplum eczacılığının rol almasını sağlamak,
- Kuzey ülkeleri için, İyi Eczacılık Uygulamaları modelini oluşturup, geliştirmek,
- Eczacılar arasındaki bilgi akışını sağlamak için daha iyi bir genel toplantı ortamı yaratmak,
- Uluslararası ilaç kuruluşları ve örgütleriyle katılımı koordine etmektir.

Nordic, Kuzey ülkeleri içinde sürekli artan işbirliğini koordine etmek ve yönetmek sorumluluğuna sahiptir. Dört üye tam bağımsızlıklarını ellerinde bulundurmaktadır. Nordic, İzlanda Eczacılar Birliği'nin katılımına da açıktır. Bu birlik, FIP, PGEU ve EuroPharm Forum'u içeren uluslararası organizasyonlarla çalışmalarını da sıkı bir biçimde sürdürmeye devam etmektedir.

Profesyonel Toplum Eczacısı Sağlık Bakım Sistemi'nin Önemli Bir Parçasıdır

Eczacılık hizmetleri öncelikli olarak hastaya ve bireysel bütünlüğe saygıyı içermelidir.

Etik kurullarla olduğu kadar, ulusal sağlık politikalarıyla uyum içinde olmalıdır. Farmasötik bakıma ve bilimsel kanıtlara dayalı olmalıdır.

Eczacılık hizmetleri, sürekli gelişim için hedeflemeli ve nitelikleri korumalıdır,

Eczacılık bilgili ve profesyonel beceriye sahip, özellikle her göreve uyum sağlayan kişiler tarafından yerine getirilmelidir.

İlaç, Sağlık Bakımının Önemi Kadar Önemlidir

Kuzey ülkelerindeki serbest eczacılık çalışmasının amacı, akılcı ilaç kullanımını sağlamak, hastaların ilaçlarını doğru şekilde aldığını ve ilacın kolaylıkla ulaşılabilir olduğunu garanti etmektir. Eczane çalışanının özel bilgisine dayanarak, toplum eczacıları reçete yazanlarla beraber hastanın ilaç tedavisinde kendisini daha güvenli hissetmesine yardımcı ederler.

“ Toplum eczacısı reçetede ki ilacı hazırlarken, hastaya ihtiyacı doğrultusunda bilgi verir ve yol gösterir. İlacın etkileri hakkında bilgi, olası yan etkileri, diğer ilaçlarla etkileşimleri, kontraendikasyonlar da bu sırada belirtilebilir. Ayrıca, ilacın doğru kullanımını ve saklama şartları hakkında da bilgi verilebilir. Bu bilgilendirme, gerek duyulduğu takdirde, sözlü ve/veya yazılı anlatımla desteklenir. ”

Sağlık hizmetleri içinde eczacı ve eczane hayati bir öneme sahiptir. Danışmanlık görevi ve diğer tüm eczacılık faaliyetleri, ilaç endüstrisi ve dağıtıcılarından bağımsızdır. Gerçekten, hekimlerin ve eczacıların görevleri 16. yy'dan beri hekimlerin hastalarına reçeteli yazdıkları ilaçlarda ekonomik açıdan ilgileri olmadığını kesinleştirmek için ayrıdır. Toplum eczacıları, sağlık alanındaki sorunları belirlemede, çözümede, hastalıkları önlemede hastaların akılcı ilaç kullanımını sağlamada önemli bir role sahiptir. Ayrıca, hastanın tedavisi için gereksinim duyulan her ilacı temin etme sorumluluğu vardı. Hastanın ilaca en etkin bir biçimde ulaşmasını sağlamak ve tedaviye mümkün olduğunca çabuk başlamak için gerek duyulan ilaçları stoklamak diğer başka işlevleridir.

Kuzey ülkelerinde, kamu ilaç harcamaları toplam hastalık tedavisinin bir parçasıdır. Toplum eczacısı, toplum adına ilgili otoritelere geri ödeme işlemi, hesaplamalar ve istatistiksel bilgi sunum işlemleriyle de ilgilendir.

Eczane gelirleri kesinlikle devletle anlaşmalar sonucu düzenlenir. Elde edilecek kazançların da bir sınırı vardır. Bu ülkelerde genel olarak hastane, ilaç harcamalarının azaltılması ve akılcı ilaç kullanımı esastır. Bu nedenle, toplum eczacısına önemli görevler düşmektedir.

İlacın Güvenli Dağıtımı

Kuzey ülkelerinde hekim ve toplum eczacıları, hastalara güvenli ilaç tedavisi sağlayabilmek için ortak sorumluluk sahibidirler. Bundan dolayı, toplum eczacısı, sorumlu olduğu her hastanın doğru ilacı aldığını ve onu nasıl kullanacağını bildiğinden emin olmalıdır. Reçeteler, hasta ve ilaç ile ilgili tüm gerekli bilgiler açısından kontrol edilir.

Toplum eczacısı, dozajın uygun olduğuna, kullanım amacının doğruluğuna ve mevcut tedavi prosedürlerine uygunluğuna emin olmalıdır. Eğer hasta bir kaç ilaç alıyorsa, hastaya ilaçların birbirleriyle olan etkileşimleri mümkün olduğunca açıklanmalıdır. Ayrıca, tedavinin uygunluğu hastanın mevcut diğer hastalıkları, hamile veya emzirme durumu da düşünülerek değerlendirilir. Çelişkili ve zor vakalarda reçeteyi yazan hekimle temasa geçilmelidir.

“ Toplum eczacısı, profesyonel, hasta merkezli ve maliyet etkili bir yaklaşımla ilaçların ve ilgili ürünlerin prosedürlerini yerine getirir. ”

Toplum eczacısı evde veya bakım evlerindeki yaşlı hastalara ve ilaçlarını kullanma güçlüğü olan hastalara doz ayarlaması yaparak güvenli tedaviye yardımcı olur. Günlük ilaç kullanımı, doğru zamanda alınan dozlarla güvenli hale getirilmiştir. Bu durum, birçok farklı ilaç kullanıldığında bireyin ilaç tedavisine uyumuna kolaylaştırmaktadır.

Kuzey ülkelerinde reçetesiz ilaçların, bir kaç yan etkisi dışında çoğunlukla zararsız ürünler olarak düşünülmektedir. Reçetesiz ilaçların suiistimal edilmesi ciddi problemlere neden olmakta ve bu ilaçların diğer ilaçlarla beraber kullanımı yan etkiler oluşturmaktadır. Reçetesiz ilaçlarla ilgili sınırlamalar ve ilaç satışının eczanelerde olması ilacın gereksiz ve yanlış kullanımını azaltacak, önleyecek ve farmasötik bakımın yararını pekiştirecektir.

Kuzey ülkelerinde toplum eczacısı, kişi tarafından belirtilen semptomları değerlendirmeli ve sonrasında reçetesiz bir ilaçla tedaviye mi başlanacak yoksa kişiyi hekime mi yönlendireceği konusunda karara varmalıdır. Eğer kişi reçetesiz bir ilaç istiyorsa, eczacı doğru kullanım ve saklama koşulları hakkında yardımcı danışmanlık hizmeti vermelidir.

Daha İyi İlaç Tedavisi İçin İşbirliği

Kuzey ülkelerindeki toplum eczacısı daha etkin bir tedavi için hekimle çok yakın bir işbirliği halinde çalışır. Tedaviye başlangıç noktası hastaya saygı göstermektir. Hekim tanı koyar, tedaviyi seçer ve hastayı bu konuda

bilgilendirir. Toplum eczacısı, hastaya hekim tarafından verilen ilaçlar hakkında hastaya rehberlik eder. Hasta ilacı aldığı anda sorunlar ortaya çıkabilir. Bu nedenle, hastanın gereksinimleri üzerinden hekim ve toplum eczacısı çok yakın bir işbirliği içinde olmalıdır. Bunun dışında toplum eczacısı, diğer sağlık çalışanları ile de çok yakın çalışmalı ve akılcı ilaç kullanımı konusunda yönlendirici olmalıdır.

Sağlığın Geliştirilmesi Toplum Eczacısının Önemli Bir Fonksiyonudur

Sağlığın geliştirilmesi, hastalığın önlenmesi bugünün Kuzey ülkelerinin temel sağlık hedefidir. Kişilerin sağlığı ne kadar geliştirilir, hastalığı ne kadar önlenirse sağlık harcamalarının maliyeti de o kadar azalacaktır.

Toplum eczacısı hasta organizasyonları ile birlikte ve işbirliği içinde ulusal sağlık eğitimi kampanyalarına katılır. Çünkü hem bu yolla, hem de internet yoluyla sağlığı geliştirmek için mesajlar verilir.

Toplum eczacısı sigara içme, şişmanlık, hipertansiyon, diyabet, yanlış ve eksik beslenme alışkanlıkları gibi en sık görülen ve toplumu en çok tehdit eden sağlık sorunları ile de ilgilenir. Çünkü toplum eczacısının temel amacı, çeşitli danışmanlık aktiviteleriyle bireysel yaşam stiline olumlu yönde geliştirilme-

“ Reçeteleme, özbakım, akılcı ilaç tedavisi ve sağlığı geliştirme çalışmaları Kuzey Ülkeleri’ndeki toplum eczacılarının en önemli işlevleridir. ”

sine yardım etmektir. Bir diğer önemli aktivitesi de, kronik hastalığı olup sürekli ilaç kullanma durumunda olan kronik hastaların akılcı ilaç kullanımının sağlanmasıdır. Kuzey ülkelerinde toplum eczacısının sağlığı geliştirme aktiviteleri kısaca şunlardır: Sigarayı bıraktırma, kilo kontrolü, astım ve diyabet danışmanlığıdır. Bu danışmanlık gerek duyulduğunda diğer sağlık çalışanları ile birlikte yapılır.

Kuzey Ülkelerinde İyi Eczacılık Uygulamaları Kılavuzu

FIP (Uluslararası Eczacılık Federasyonu) ve DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) işbirliği ile İyi Eczacılık Uygulamaları (İEU) hakkında bir belge oluşturmuştur. Avrupa Birliği İlaç Grubu (PGEU) bu belgeyi küçük eklemeler yaparak kabul etmiştir. Bu belge, hastalara sunulan eczacılık hizmetleri açısından ulusal kalite standartlarına ulaşmanın önemine dikkati çekmiştir. Temel olarak, kuzey ülkeleri İEU için kendi rehberlik sistemlerini kurmuştur. Kuzey yönetmelikleri toplum eczacısının hizmet alanı içinde erişilmesi istenen hedefleri belirler. Hedefler her eczanenin hastalarına, sağlık sektörüne, çalışanların yapısına ve bölgesel şartlarına göre ayarlanmalıdır. Hedefler ölçülebilir ifadelerle açık bir şekilde tanımlanmalıdır. İhtiyaç duyulan çalışmalar ayrıntılı olarak açıklanmış, kontrolden geçirilmiş ve dökümanete edilmiş olmalıdır. Rehberlik çalışmaları kişilere ve topluma hizmetin yüksek kalitede verilmesini desteklemeli ve şunları içermelidir.

1- Reçeteleme

Toplum eczacısı, profesyonel, hasta merkezli ve maliyet etkili bir yaklaşımla ilaçlar ve ilgili ürünlerin prosedürlerini yerine getirir. Ulaşılabilirlik, ilaç tedavisinin esas amacıdır.

Hastayı bilgilendirme, objektif ve kişiye özgü olmalıdır. Çünkü, hasta tedaviyi anladığı takdirde optimum etkiye ulaşılır ve akılcı ilaç kullanımının yolu açılmış olur.

Toplum eczacısı, yanlış ilaç kullanımının risklerinden haberdar olmalıdır.

2- Öz Bakım

Toplum eczacısı, hastaların semptomlarına dayanarak öz bakımı ya da hastanın hekime başvurmasını sağlayabilir. Öz bakım mümkün olduğu takdirde, eczacı küçük rahatsızlıklarda hastanın ilaçla veya ilaçsız tedavisinde kolaylık sağlayabilir. Yine, ilacın az veya çok kullanılması şeklinde oluşabilecek yanlış kullanım risklerine dikkat edilmelidir. Hasta danışmanlığı tarafsız, basit, kişiye özel ve hastanın anlayabileceği şekilde olmalıdır.

3- Akılcı İlaç Kullanımı

Toplum eczacısı, reçetelemeyi takip etmeli, güvenli ve akılcı farmakoterapi için reçetelemenin değerini saptayabilmelidir. Süreçte, reçete yazanlarla karşılıklı güvene dayalı işbirliği içinde olunmalıdır.

4- Sağlığı Geliştirme Çalışmaları

Toplum eczacısının bir diğer sağlık ve hasta kurumlarıyla kurduğu işbirliği, sağlığın geliştirilmesi ve hastalığı önlemedir. Kuzey ülkelerinde toplum eczacıları bu alanda yoğun bir biçimde çalışmaktadır.